

DM 75

Mint hogy a darab év történelmi egész esztendő már mindenki észrevette, hogy lapunk első oldalán január 1. óta a 75. évfolyam díszelg...

s ugyanezzel a lapfejjel jelent meg az újabb betiltás után, a szabad városban, 1944. november 19-én, mint a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front orgánuma...

Sz. Simon István

A Délmagyarország történelmi útja

Az alapításának 75. évfordulóját ünneplő szegedi napilapról

A szerénység sem mindig nyeri el jutalmát. Tavaly novemberben elegáns lehetőséget adott a Magyar Nemzet, hogy „verseljek” egyet a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapjaként 1944. november 19-én megjelent Délmagyarországról...

munkáját végezte el, hogy a töviskoszorús Leninek életét honfitársai teljes folszabáditásával betetőzze... az már eldöntött dolog, hogy a Leninek nemcsak Országosznak, hanem az egész világnak szent szektája lesz!

Nagy megpróbáltatások zuhantak a lap munkatársaira a fehérkorszakban, de sem a sajtópörök, sem az állandó fenyegettség nem vette el ellenzéki bátorságunkat, a Délmagyarországot be is tiltották 1920-ban...

1.

Szerető elfoglaltsággal tennék tehát egy tiszteletkört a jó öreg körül, mire csak annyival van több okom, akár sajtótörténeteknél is, hogy a 75 évből 30 már az enyém is...

E hosszú és dadogós nekifoházkodás után talán illendő lesz már rátérnem a történelmi részre, ami természetesen ennél feszesebb. Egy tudós tanár, Giday Kálmán kérésünkre és megbízásunkra végigarszolta a Délmagyarországot évtizedeit, dr. Péter László pedig számos tanulmánnyal járult hozzá lapunk múltjának feltérképezéséhez...

Az alapítók szándéka az volt, hogy a már működő öt szegedi napilap mellett egy „budapesti színvonalú”, szegedi újságot szerkeszzenek és adjanak ki. A Szegedi Híradó (1859—), A Szegedi Napló (1878—), A Szegedi Friss Újság (1900—), a Szeged és Vidéke (1902) és a Friss Hírek (1909—) mellett merész vállalkozás volt, hiszen ezek a lapok már „felosztották” az olvasókörzönésüket...

Róna Lajos alapító-szerkesztő racionális ember volt: kiszámította, hogy a Délmagyarország fél nappal megelőzheti a déli régióban a fővárosi lapokat, s akár ki is szoríthatja őket.

A lap első korszakát mártírok gyászszalagjával szegte be a történelem: Vér György, Dettre János, Hartmann Mihály sohasem tért meg az elhurcolásból.

2.

A Magyar Kommunista Párt határozatai (1944—48) c. kötetben, Szeged, 1944. november 21-i keltezéssel olvashatunk egy hivatalos megállapodást, melynek tárgya a Délmagyarország című napilap politikai irányvonala.

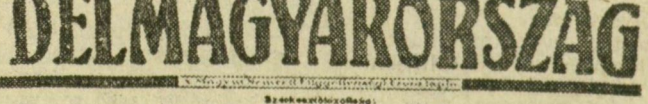
„Alulírott dr. Balogh István r. k. plébános, Berey Géziné sz. Csányi Piroska hírlapíró, szegedi lakosok a Független Kisgazdapárt képviselőiben, Erdei Ferenc kertész, szegedi és Erdei Sándor kertész, makói lakosok a Magyar Kommunista Párt képviselőiben, végül Dénes Leó városi tisztviselő és Koncz László lapkiadó, szegedi lakosok a Magyar Kommunista Párt képviselőiben — valamint, mint a Hírlapkiadó KFT tagjai —, hivatkozással a közöttünk mai napon megkötött KFT társasági szerződés 9. pontjában foglaltakra, az általunk közösen kiadandó »Délmagyarország« című napilap politikai irányára vonatkozóan a következő különmegállapodást létesítettük:

- 1. A lap a demokratikus, független, népi Magyarországról küzd. Eppen ezért fő ellenségnek a németeket és nyilas bérenceket tekintik, de következetes kritikát gyakorol a 25 éves Horthy-rendszer fölött is.
2. A lap a Vörös Hadsereggel való feltétlen együttműködést, az orosz hadsereg támogatását hirdeti, mint magyar nemzeti érdeket.
3. A lap küzd a magyar sovinizmus, a »Nagy-Magyarországról« szóló reakciós ábrándok, a magyar »birodalomról«, a magyarság »vezető szerepéről« stb. szóló elméletek és törekvések ellen, melynek köszönhető, hogy Magyarország Németország zsoldosává lett, és szembekeült a Duna-völgyi népekkel, és egy emberöltő alatt másodízben érte háborús vereség és nemzeti összeomlás. A lap a szomszéd népekkel való jó viszonyt, a nagy demokratikus hatalmakkal való barátságot hirdeti.
4. A lap messzemenően földreformot hirdet, melynek révén földhöz jutnak a szegényparasztság és a mezőgazdasági munkásság széles rétegei.
5. A lap a magyar demokrácia győzelme és megszállás érdekében a németellenes, demokratikus pártok

ALKOTÁS ELŐTT... A lapunk alapításának 75. évfordulóját ünneplő szegedi napilapról... A szerénység sem mindig nyeri el jutalmát...

Szeged, 1944. november 19. szerda

Vörös János szövege: Vörös vezérezős felhívása a magyar nemzethez... A lapunk alapításának 75. évfordulóját ünneplő szegedi napilapról...

összefogását hirdeti a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front keretében... segít megteremtteni Szegeden és az ország többi városában és községében a nemzeti bizottságokat.

6. A lap oda fog hatni, hogy Magyarországnak a németek és nyilas bérencek uralma alatt álló részén a nép harci cselekedetekkel maga is kivegye részét az ország felszabadításában.

7. Ha a jelen megállapodást egészben vagy részben túllhaladottá teszi a helyzet alakulása, úgy ezen különmegállapodást megfelelően módosítani kell, vagy újat kell kötni.

8. Ha az itt lefektetett irányelveknek a lapban való érvényesítése körül vagy a pártokat képviselő tagok között, illetőleg a társaságon belüli egyéb természetű áthidalhatatlan ellentétek merülnek fel... Mindez esetekben a felmerült konkrét ellentétnek áthidalhatatlan és a szerződés felbontása tekintetében üggyöntő jelentőségű volt az érdekelte pártok országos vezetősége fogja megállapítani.

A határozathoz illesztett későbbi magyar szöveg pedig ezt mondja: »Ez az első átfogó politikai dokumentum, amelyet a Magyar Frontban részt vett antifasiszta, demokratikus erők képviselői írtak alá a felszabadulás után. Így ez a dokumentum tekinthető a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front néven legálisan újjászerveződő Magyar Front első politikai platformjának, programjellegű dokumentumának.»

Szeged felszabadulása (1944. október 11.) után öt héttel késégtelenül Révai József vezércikkével indult el újabb évtizedeire a Délmagyarország. »Újra van lapja Szegednek, újra van lapja az országnak: megindult a

(Folytatás a 6. oldalon.)